

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2021 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През второто тримесечие на 2021 г. сезонно изгладените данни за brutния вътрешен продукт (БВП)¹ показват ръст от 9.9% в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и повишение от 0.6% спрямо първото тримесечие на 2021 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт през второто тримесечие на 2021 г. възлиза на 31 167 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 4 513 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.623855 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 19 193 млн. долара и съответно на 2 779 долара на човек от населението. Преизчислен в евро, БВП е съответно 15 935 млн., като на човек от населението се падат 2 308 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през второто тримесечие на 2021 г. възлиза на 26 951 млн. лв. по текущи цени.

¹ **Брутния вътрешен продукт по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

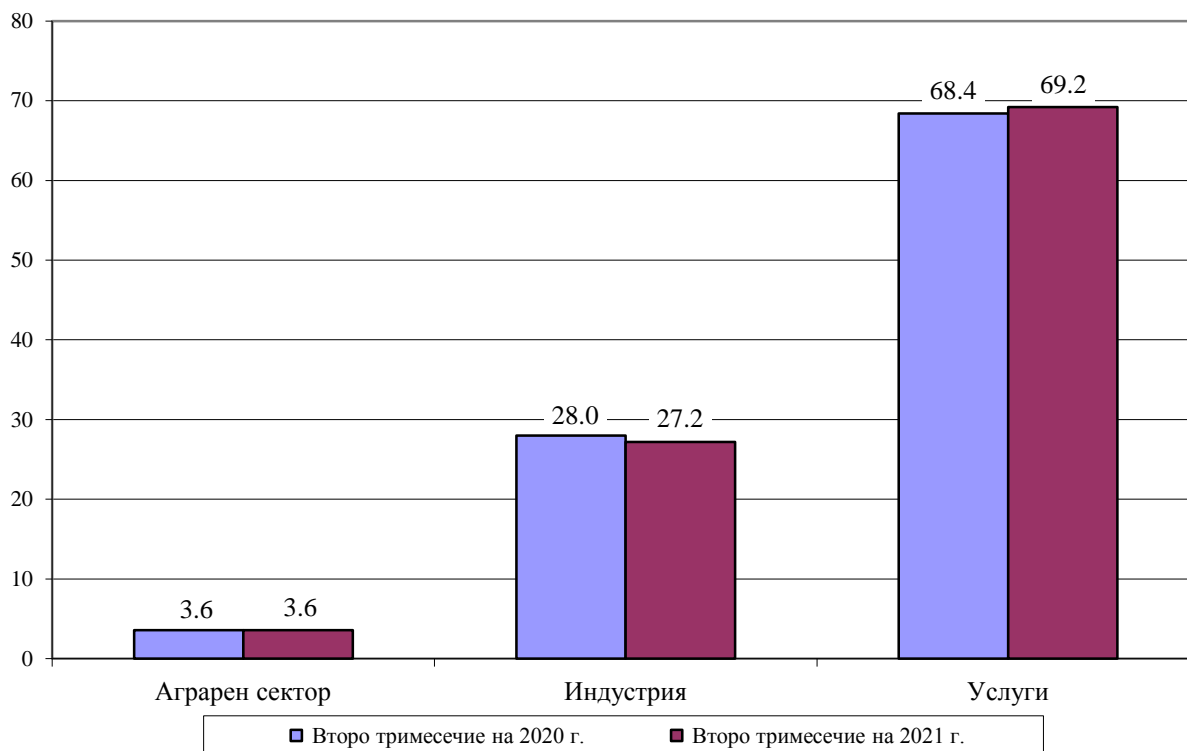
- БВП е сума от brutната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² **Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени** е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на брутната добавена стойност по икономически сектори през второто тримесечие на 2020 и 2021 година, %

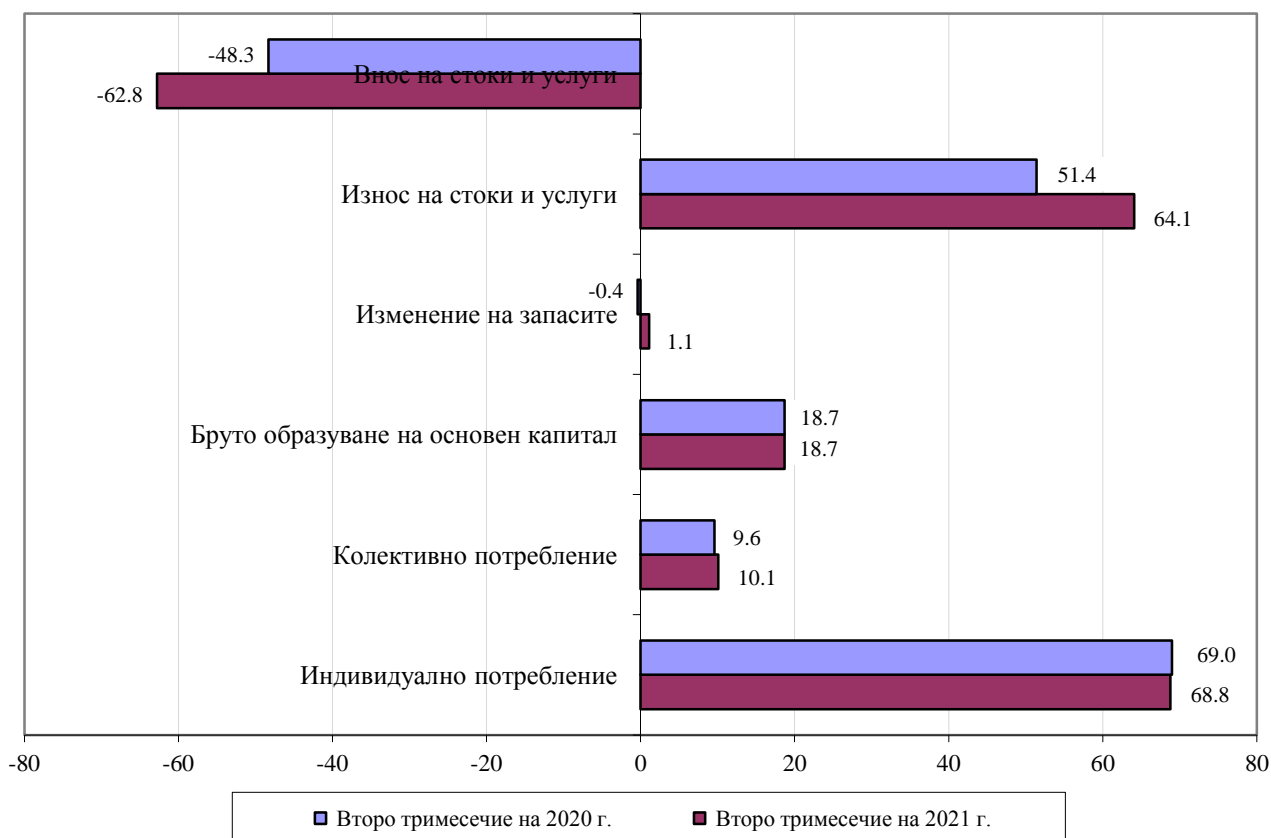

През второто тримесечие на 2021 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката е 3.6% и запазва равнището си спрямо същото тримесечие на предходната година.

Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.8 процентни пункта до 27.2%.

Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сектора на услугите, се увеличава до ниво от 69.2% при 68.4% през съответния период на предходната година.

Фиг. 2. Компоненти на крайното използване на БВП през второто тримесечие на 2020 и 2021 година, %

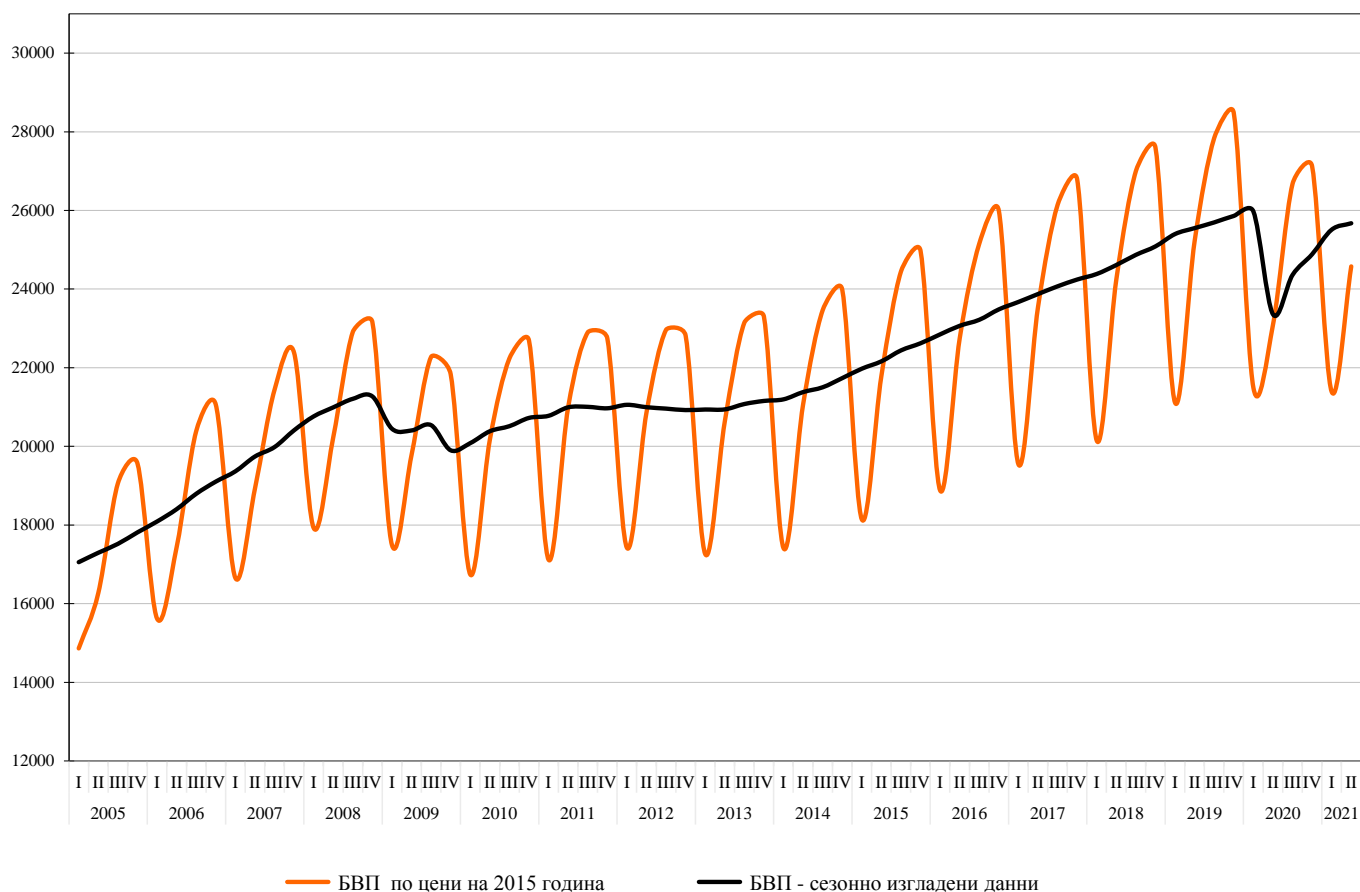
За крайно потребление¹ през второто тримесечие на 2021 г. се изразходват 78.9% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 18.7% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определения отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Темп на прираст на БВП по сезонно изгладени данни

Фиг. 3. БВП по тримесечия за периода 2005 - 2021 г. по средногодишни цени на 2015 година, млн. лв.

Тримесечни изменения по сезонно изгладени данни

Според сезонно изгладените данни през второто тримесечие на 2021 г. БВП¹ нараства спрямо предходното тримесечие с 0.6% (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 0.4%.

По предварителни данни за второто тримесечие на 2021 г. крайното потребление нараства с 2.0%, а бруто капиталобразуването - с 0.5%.

Износът на стоки и услуги намалява равнището си спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни с 0.5%, а вносът на стоки и услуги - с 0.9%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на софтуерния продукт JDemetra+, като се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане.

Годишни изменения по сезонно изгладени данни

БВП нараства с 9.9% през второто тримесечие на 2021 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

През второто тримесечие на 2021 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутна добавена стойност се увеличава с 8.4%. Растежът на брутна добавена стойност се определя от регистрираното увеличение при: Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - 21.4%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 4.5%, Финансови и застрахователни дейности - 2.9%, Селско, горско и рибно стопанство - 0.9%, Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа - 0.8%, Операции с недвижими имоти - 0.5%, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения - 0.3%.

По отношение на компонентите на крайното използване влияние за регистрирания икономически ръст има бруто капиталобразуването с увеличение от 12.2% и крайното потребление с увеличение от 6.2%. Износът на стоки и услуги се увеличава с 20.4%, а вносът на стоки и услуги - с 28.4% в сравнение с второто тримесечие на 2020 година.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване.

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.

Приложение

Таблица 1

**Брутен вътрешен продукт за второто тримесечие на 2021 година -
сезонно неизгладени данни**

		Стойностен обем в текущи цени - млн. лв.	Относителен дял - %	
			в БДС	в БВП
1	Брутна добавена стойност (2+3+4)	26951.4	100.0	86.5
2	Аграрен сектор	983.4	3.6	3.2
3	Индустрия	7321.4	27.2	23.5
4	Услуги	18646.6	69.2	59.8
5	Корективи	4215.1		13.5
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13)	31166.5		100.0
7	Крайно потребление (8+9)	24581.3		78.9
8	Индивидуално	21436.5		68.8
9	Колективно	3144.8		10.1
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	6181.0		19.8
11	В основен капитал	5817.6		18.7
12	Изменение на запасите	363.4		1.1
13	Външнотърговско салдо (14-15)	404.2		1.3
14	Износ на стоки и услуги	19990.6		64.1
15	Внос на стоки и услуги	19586.4		62.8

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		III 2020	IV 2020	I 2021	II 2021	III 2020	IV 2020	I 2021	II 2021
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11)	3.9	1.4	2.6	0.4	-4.6	-3.9	-1.7	8.4
2	Селско, горско и рибно стопанство	-1.9	0.4	1.7	0.8	-4.7	-3.9	-0.4	0.9
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-0.9	-1.0	-0.7	1.9	-7.1	-6.8	-6.0	-0.9
4	Строителство	0.0	0.1	-2.9	1.7	-2.0	-1.4	-3.6	-1.1
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	10.6	3.4	5.4	0.7	-12.9	-10.0	-5.8	21.4
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	-0.8	-0.1	0.7	0.5	4.3	2.4	1.6	0.3
7	Финансови и застрахователни дейности	0.2	0.0	1.1	1.5	4.8	2.1	3.4	2.9
8	Операции с недвижими имоти	1.6	0.3	-0.4	-0.9	-5.9	-3.3	-2.9	0.5
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	-3.5	-0.9	5.6	3.5	-0.6	-4.9	2.4	4.5
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.3	0.7	-0.7	0.5	2.8	3.3	1.2	0.8
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-0.9	-4.8	3.2	0.6	-7.6	-11.4	-7.3	-2.1
12	Корективи	2.6	0.0	1.2	4.1	-6.3	-4.6	-1.7	8.0
13	Брутен вътрешен продукт	4.3	2.2	2.5	0.6	-5.2	-3.8	-1.8	9.9
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	3.2	-1.2	2.1	2.0	2.7	0.9	3.1	6.2
15	Индивидуално	5.0	-2.4	2.0	2.5	2.5	-0.3	2.5	7.1
16	Колективно	1.1	2.0	0.4	-0.7	5.1	6.6	3.4	2.8
17	Бруто капиталообразуване	12.9	0.9	-2.0	0.5	-9.6	-7.9	2.1	12.2
18	В основен капитал	3.5	-0.1	0.1	0.4	-6.4	-7.4	1.0	4.0
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	2.0	11.2	6.7	-0.5	-20.8	-11.2	-5.9	20.4
22	Внос на стоки и услуги	20.8	4.4	2.7	-0.9	-4.3	-0.8	1.9	28.4

¹ Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2015 година.